

case study of Ukraine. *Ad alta: Journal of interdisciplinary research*. 2022. Volume 12, Issue 1, Special XXV. P. 97-104.

УДК: 336.02

Корнієнко Антоніна,
викладач вищої категорії, викладач-методист,
Таращанський технічний
та економіко-правовий фаховий коледж,
м. Тараща, Україна

СТАН ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА НОВИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВИКЛИКІВ

Фінансова безпека та розвиток цифрової економіки України в період повномасштабної війни є надзвичайно важливими завданнями для уряду та суспільства в цілому. Війна може призвести до серйозних економічних втрат, зниження інвестиційного клімату та загострення фінансової незабезпеченості. Цифрові технології можуть стати важливим інструментом для забезпечення фінансової стабільності та розвитку економіки. Однак, в період війни важливо не тільки забезпечувати стабільність, а й шукати нові можливості для розвитку економіки. Цифрова економіка може стати важливим інструментом для забезпечення розвитку України в умовах війни. Зокрема, цифрові технології можуть допомогти зменшити витрати на енергію та покращити енергоефективність, що є надзвичайно важливим в умовах війни.

Цифрова економіка займає найважливіше місце в еволюції фінансів і розвитку фінансових ринків. Так, інновації в сфері платіжних систем вплинули на процес дематеріалізації грошей, які тепер самі по собі приймають форму цифрових потоків через комп'ютерні мережі. Поширення цифрових технологій протягом тривалого періоду визначає траєкторію розвитку економіки і суспільства, і вже не раз призводить до кардинальних змін в житті людей. Водночас становлення цифрової економіки - один із пріоритетних напрямків для більшості країн - економічних лідерів, включаючи США, Великобританію, Німеччину та Японію, до чого має прагнути й Україна. Сучасні імперативи розвитку фінансового

ринку в умовах цифровізації характеризується проривним розвитком цифрових технологій, революцією в просторі інформації, прискоренням процесів глобалізації.

Цифрова економіка створює нові продукти, формує нові потреби, а швидкість і обсяг отримання інформації збільшуються з кожним днем. Всі ці процеси відкривають значні можливості для створення і розвитку бізнесу, заснованого на нових технологічних рішеннях або бізнес-моделях, які не застосовувалися раніше.

На сучасному етапі розвитку світової економіки все більше уваги приділяється цифровим технологіям та електронному бізнесу. Сюди спрямовуються інвестиційні потоки та тут накопичуються людські та фінансові ресурси світу. Статистика показує, що найбільшого поширення сучасні технології отримали в країнах з найвищим співвідношенням ВВП до числа працюючого населення. Проте цифрова економіка залишається сферою з нерозкритим потенціалом для України [3].

На сучасному етапі цифровізація фінансового ринку створила умови для [2]:

- комп'ютеризації внутрішньої структури фінансового ринку та створення сучасного фінансового телекомунікаційного середовища;
- орієнтування фінансової діяльності на впровадження передових цифрових технологій;
- формування базових стандартів, що регламентують форму представлення, способи обробки та пересилання даних інформації (протоколи обміну, інтерфейси) з врахуванням міжнародних стандартів аналогічного призначення;
- створення основних компонентів інформатизації інфраструктури фінансового ринку;
- досягнення чіткої взаємодії із національною інформаційною системою;
- виходу в глобальну комп'ютерну мережу для користування нагромадженими базами даних про учасників фінансового ринку;
- здійснення масштабного застосування інтегрованих систем обробки інформації;
- відслідковування зростаючих можливостей використання цифрових технологій.

У зв'язку із такими змінами і входженням в цифрову епоху за останні роки в лексику дослідників і практиків фінансового ринку

увійшли такі поняття, як «фінансовий інжиніринг» (financial engineering), «фінансові інновації» (financial innovation), «Фінтех» (FinTech), що стало свідченням бурхливого розвитку нових фінансових інструментів і технологій біржової торгівлі, а також істотної технологізації процесу надання класичних банківських та інших фінансових послуг. Це визнається двома паралельними, але також і конкуруючими тенденціями:

а) модернізацією діяльності і форматів надання послуг існуючими фінансовими посередниками;

б) розвитком альтернативних фінансів. При цьому обидві тенденції були пов'язані з використанням соціально-мережних форматів взаємодії учасників фінансового ринку [4, с. 45].

Разом із тим, їм на допомогу прийшли технології розподіленої системи обліку записів (distributed ledger technology, DLT), в т. ч. Блокчейн (blockchain), відкриті коди і платформи для збору, і обробки великих даних, розробка численних фінансових мобільних додатків (mobile application, mobile banking), які часто створюються групами ентузіастів в обхід традиційним банківським інститутам.

Експерти Всесвітнього економічного форуму виділяють шість основних секторів фінансової діяльності, де відбулися найбільш істотні з технологічної точки зору зміни: система платежів і розрахунків (payments); залучення депозитів і кредитування (deposit and lending); страхування (insurance); управління інвестиціями (investment management); залучення капіталу (capital rising) і організація та забезпечення ринкових угод (market provisioning) [5].

У зазначених секторах ними були визначені 11 кластерів фінансових інновацій, які є підризними по відношенню до традиційних моделей фінансового ринку. Найбільший інтерес представляють ті кластери, де сучасні технології не тільки ґрунтуються на мережевий природі ринкових зв'язків, а сприяють відновленню і розширенню соціально-мережних форматів фінансової діяльності. Це, в свою чергу, впливає на парадигму державної участі в економічному житті й вимагає заміни традиційних форм державного регулювання економічних інститутів і відносин, збудованих за ієрархічним принципом, більш гнучкими формами, що відображають соціально-мережевий характер сучасного світу та певного дерегулювання економіки і фінансів (deregulation). Зазначені тенденції формують умови для якісних і поступальних змін

фінансового ринку, окреслюють образ його можливого майбутнього [1].

Основними сегментами області фінансових технологій на даний момент є: платежі та перекази, краудфандінг, управління активами, фінансовий маркетплейс, блокчейн. При цьому можна спостерігати посилення тенденцій зі створення повністю цифрових банків, які в своїй діяльності орієнтуються на тих, хто вважає за краще використання онлайн банківських послуг [6].

Одним із нових елементів фінансової інфраструктури цифрової економіки стала поява так званих «віртуальних банків» спочатку в Європі і США, які потім вони почали розповсюджуватися і в інших країнах світу. Більшість науковців визначають термін «віртуальний банк» як віртуальну організацію, яка генерує економічну вартість. По суті, це фінансовий посередник між клієнтом та «традиційними» банками і фінансовими компаніями, який в рамках глобального цифрового середовища через Інтернет мережу на основі інтерфейсу пропонує фінансові послуги в режимі реального часу.

Розвиток цифрової економіки є одним з ключових напрямів розвитку будь-якої країни, включаючи Україну. Повномасштабна війна може створити складні виклики для розвитку цифрової економіки, оскільки вона може призвести до зниження економічної активності, зменшення інвестицій та зниження рівня життя населення. Однак, водночас, цифрові технології можуть бути важливим інструментом для підтримки економіки в умовах війни. Наприклад, вони можуть забезпечувати можливість працювати на відстані та забезпечувати доступ до інформації, яка є необхідною для ефективного управління військовою кампанією та допомагає взаємодіяти з іншими країнами.

З огляду на це, деякі заходи, які можна вжити для розвитку цифрової економіки в Україні в період повномасштабної війни, включають:

1. забезпечення доступу до швидкого та надійного Інтернету для всіх громадян, включаючи військових, які знаходяться на передовій,

2. створення сприятливих умов для розвитку ІТ-індустрії та залучення іноземних інвесторів, які можуть допомогти в розвитку цифрових технологій та підтримці економіки країни,

3. підтримка малих та середніх підприємств, які займаються розробкою та впровадженням цифрових технологій, шляхом надання фінансової та консультаційної підтримки,

4. Посилення кібербезпеки, оскільки війна створює нові кіберзагрози.

Список використаних джерел:

1. Бажал Ю. «Інформаційна економіка» URL: http://www.ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/123456789/2430/1/Bazhal-Informatsiyna_ekonomika.pdf

2. Бондаренко О. С. Тенденції функціонування фінансового ринку в економіці України [Електронний ресурс]. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/15_2018/3.pdf.

3. Джусов О.А. Альпаков С.С. Цифрова економіка: структурні зрушення на міжнародному ринку капіталу. 2016. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3058

4. Карлін М.І., Борисюк О. В. Управління державними фінансами: [навч. посібн.]. Луцьк: ПП Іванюк, 2013. 273 с.

5. Як цифрова економіка змінить Україну. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2018/01/16/633057>.

УДК: 336.71

Мусієнко Олена,
викладач вищої категорії,
Таращанський технічний
та економіко-правовий фаховий коледж,
м. Тараща, Україна

БАНКІВСЬКА СИСТЕМА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Сучасна економіка не може існувати без банківської системи. Одне з її головних завдань полягає в забезпеченні руху безготівкових грошей у країні. В умовах війни робити це особливо важко, оскільки агресор руйнує об'єкти електронних комунікацій і енергетики.

Україна уже більше року воює з агресивним російським сусідом, який здійснив безпідставне злочинне вторгнення на територію нашої мирної держави. Активна боротьба триває на фінансовому фронті, і